

- službena geodetska djelatnost mora postati dobro vođeni servis zemljišnih informacijskih sustava,
- najvažnija zadaća geodetske djelatnosti mora biti održavanje cjelovitosti, ispravnosti i aktualnosti datoteka. U tom pogledu, nove se katastarske izmjere, mogu smatrati samo u izvanrednom slučaju zahtjevne i provedive,
- službena geodetska djelatnost more postati ekonomična, korištenjem racionalnih postupaka u radu. Postupci se moraju u krajnjoj mjeri pojednostaviti, a izbor metoda rada u svakom pogledu postati slobodniji.

To su osnove u smislu kojih je izgrađen i djeluje projekt RAV.

Marijan Božićnik

O ORGANIZACIJI PRIVATNE GEODETSKE DJELATNOSTI U REPUBLICI AUSTRIJI

U želji da se našoj geodetskoj javnosti i praksi što više približe organizacija i djelovanje dobro »uhodane« inženjerske aktivnosti civilnih (privatnih) tehničara u Republici Austriji, na poseban poziv tamošnje Savezne inženjerske komore-grupe za geodeziju te u suglasnosti s organizacijom samostalnih društava geodeta, građevinara i arhitekata Hrvatske, od 15. do 17. listopada 1992. prisustvovao sam u gradu Kremsu (Austrija) dvodnevnom zasjedanju: 19. Gesamtösterreichische Tagung der Ingenieurkonsulenten für Vermessungswesen (Zivil Geometer Tagung).

O stečenim dojmovima i organiziranosti samostalnih geodetskih stručnjaka u Austriji, izvješćujem u ovome napisu.

U Republici Austriji ima danas 4755 privatnih inženjerskih tvrtki (civilnih tehničara). Od toga je 296 privatnih geodetskih poslovnica koje zapošljavaju najmanje dva pa do onih koje imaju i više od stotinu geodetskih stručnjaka.

Osnovna pravila organiziranosti inženjerske djelatnosti u Republici Austriji

a) Etička načela:

- Privatni inženjeri (tzv. Zivil Techniker) su servis sveukupnog pučanstva austrijske gospodarske i državno-upravne djelatnosti u rješavanju njihovih svekolikih potreba za inženjerskim radovima svih vrsti.
- Najveći pogonski i pokretački kapital za svakoga poduzetnika jest povjerenje koje vlada između poslodavca i posloprimatelja, bez kojeg se ni na jednom radnom području ne može stvoriti niti očekivati uvjeti za uspjeh.
- Svoju perspektivu civilni tehničar temelji na vjernom zastupanju interesa poslodavca koji mu daje posao.

b) Tritorijalna i strukovna organiziranost:

Vrhunska organiziranost svih inženjerskih profesionalnih privatnih usmjerenosti upravljana je preko Savezne inženjerske komore (Bundesingenieur Kammer), koja ima sjedište u Beču.

Savezna inženjerska komora ima svoje ogranke (sekcije)

- za grad Beč, Donju Austriju i Gradište sa sjedištem u Beču,
- za Štajersku i Korušku sa sjedištem u Grazu,
- za Gornju Austriju i Salzburg sa sjedištem u Linzu,
- za Tirol i Vorarlberg sa sjedištem u Innsbrucku. Nazivaju se zemaljskim (pokrajinskim) inženjerskim komorama.

Savezna i zemaljske inženjerske komore imaju, unutar svoje organizacijske sheme, skupine profesionalnih orijentacija za:

- arhitekturu,
- geodeziju,
- poljodjelstvo i šumarstvo,
- građevinarstvo,

- međunarodni konzalting i
- industrijsku tehniku.

c) *Zakonske osnove organiziranosti:*

Sva stručna i poslovna djelatnost privatno organiziranih inženjerskih usmjerenja u Republici Austriji utemeljena je na sljedećim zakonskim propisima:

- Zakonu o civilnim tehničarima,
- Zakonu o inženjerskoj komori i
- Uredbi o naknadama za izvršenje svih vrsti poslova

Opaska: Uredba ima svoj opći i posebni dio. Opći dio vrijedi za sve inženjerske struke, dok su posebni dijelovi Uredbe donijeti kao zakonski propisi za svaku posebno.

Zakon o civilnim tehničarima

Zakon o civilnim tehničarima uređuje sljedeća područja rada i stručnog djelovanja:

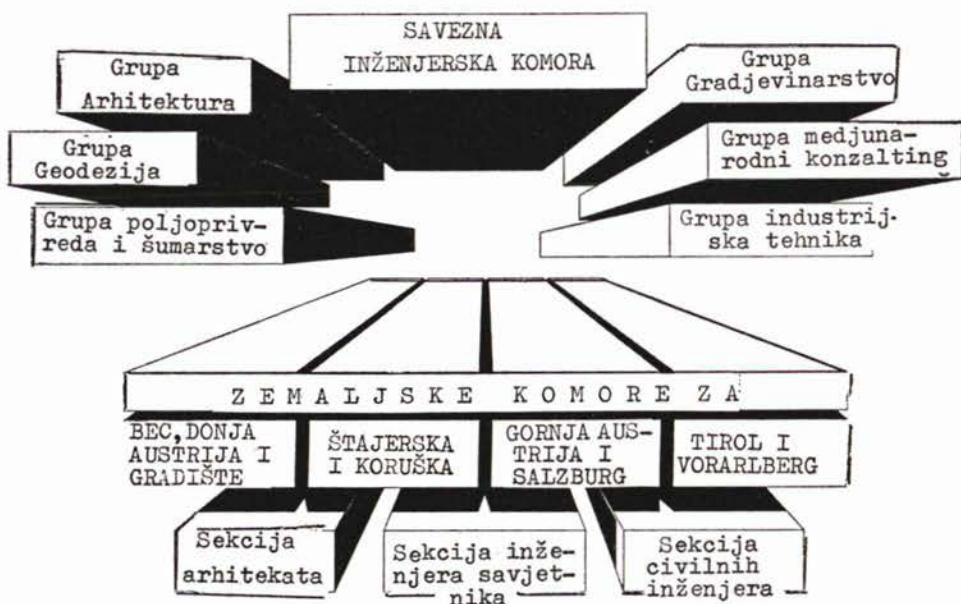
- zaštitu strukovnog naziva »civilni tehničar« sa svim strukovnim grupama u koje se ubrajaju: »arhitekt«, »inženjer savjetnik« i »civilni inženjer«.

Opaska: Nazivi »arhitekt«, inženjer savjetnik« i »civilni inženjer« imaju određeno povijesno značenje i trag tradicije po diobama stručnosti u inženjerskoj praksi. Danas se u velikoj mjeri inženjerske stručnosti u svojem djelovanju isprepliću.

- obvezu civilnih tehničara da smiju i moraju, u sklopu svoje stručnosti i teritorijalne organiziranosti, preuzimati sve ponuđene poslove.
- podjelu na grupe stručnosti, ukupno 24, od kojih je jedna i geodezija.

Zakon o inženjerskoj komori

Zakon o inženjerskoj komori uređuje sljedeća područja rada i stručnog djelovanja (sl. 1):

Slika 1. Organizacijska shema inženjerskih djelatnosti u Saveznoj inženjerskoj komori u Republici Austriji

- teritorijalnu nadležnost Savezne i pokrajinskih (zemaljskih) inženjerskih komora,
- članstvo u Inženjerskoj komori,
- organe Inženjerske komore,
- stručne grupe unutar komore (usmjerenosti),
- obvezu za izradu Uredbe o naknadama za obavljanje usluga,
- izbore za upravna tijela Inženjerske komore,
- financijsko izdržavanje,
- povrede radne i drugih dužnosti (disciplinska regulativa),
- kaznene odredbe.

Inženjerska komora u svojoj unutarnjoj organizaciji i vanjskim nadležnostima obrađuje sljedeće aktivnosti:

- pruža sve informacije o civilnim tehničarima i njihovim uredima,
- određuje cijene usluga,
- usklađuje i nadzire pravne odnose na relaciji poslodavac-posloprimac (civilni tehničar),
- zastupa interese civilnih tehničara iz područja radnog prava, ugovora, pravnih savjeta i sl.,
- zastupa konzaltingne poslove,
- prati poštivanje zakonitosti, državnoga grba i poslovnog pečata,
- obavlja disciplinske postupke i poslove,
- odlučuje o gubitku prava na privatno vođenje poslova,
- brine o socijalnim pitanjima članstva (mirovine, smrtni slučajevi, socijalne potpore i sl.),
- vodi brigu o školovanju stručnih kadrova, o kvalifikacijama u sklopu profesionalne djelatnosti, napredovanja u struci i sl.,
- vodi evidenciju o članstvu (po grupama, teritorijima i po poslovnicama),
- potpomaže studente,
- potpomaže u izdavanju stručnog tiska,
- organizira konferencije za tisak,
- organizira stručne (državne), kvalifikacijske ispite, vodi brigu o pripravnicima i njihovom stažu kao i o doškolovanju,
- organizira seminare i savjetovanja,
- izdaje i nadzire ovlaštenja za rad,
- vodi brigu o prekvalifikacijama,
- organizira i prima zakletve ovlaštenika,
- besplatno organizira i vodi stručna savjetovališta za građane s područja svih grupa usmjerenosti inženjerske djelatnosti,
- priprema izbore za izborna tijela komore i rukovodeće čelnike,

Iz opisanog se može uočiti veliki opseg poslova i odgovornosti koje ima Inženjerska komora (savezna i zemaljska, kako na području zaštite svojih članova tako i podjednako i interesa poslodavaca.

Geodetske ovlasti u sklopu zakona o civilnim tehničarima

Civilni tehničari geodetskog usmjerenja, dobivajući ovlasti za rad, smiju u Republici Austriji izvoditi ove geodetske radove:

- sve geodetske radove na zemlji i pod zemljom. Pod zemljom mogu i smiju obavljati ona mjerenja koja nisu u suprotnosti s postojećim rudarskim propisima,
- izradbu diobnih nacrti i planova za potrebe održavanja evidencija u katastru zemljišta i u zemljišnoj knjizi,
- utvrđivanje i pronalaženje svih vrsti međa i granica posjeda i katastarskih čestica, sve što proizlazi iz sadržaja katastarskih planova,
- omeđivanje zemljišta u smislu propisa iz tzv. Građanskog zakonika, kao i sve radnje u diobi vezane uza zemljišno-knjižne pripise i otpise,
- izradbu svih vrsti katastarskih i topografskih planova i karata za izgradnju naselja, izvođenja istražnih radova, prostornog planiranja i uređivanja prostora,

- agrarne operacije, arondacije i komasacije zemljišta,
- katastarsku izmjeru,
- izradbu svih vrsta kartografske dokumentacije,
- geodetsko-astronomske i geofizičke radove,
- restitucije fotogrametrijskih snimaka a uz posebno odobrenje ministarstva za građevinarstvo i fotogrametrijska snimanja, u zajednici sa Saveznom upravom za mjere i izmjeru i uz obvezno pridržavanje svih propisa s tog područja geodetske djelatnosti.

Iz popisa djelatnosti vidljivo je da tzv. privatni geodetski stručnjaci mogu i smiju na osnovi Zakona o civilnim tehničarima praktički obavljati sve geodetske poslove ako za to imaju odgovarajuće kadrove i opremu.

Uredba o naknadama za obavljanje usluga (tarifni propisi)

Uredba o naknadama sadrži vremenske pokazatelje za sve vrste poslova, kojih se u svojim proračunima troškova moraju pridržavati i kojih se u stvarnosti i pridržavaju. Uredba ima svoj »opći dio« koji je jedinstven za sve grupe stručnosti i prema kojem se proračunavaju svi mogući režijski troškovi i »poseban dio« koji je kao poseban zakonski propis (dokument) izrađen za svaku stručnost zasebno.

U »općem« dijelu Uredbe određena je visina naknade i to u obveznom minimalnom iznosu od 616 ASH (s važnošću na dan 30. X. 1992.) za utrošeni radni sat. Ispod te naknad zabranjeno je i kažnjivo ugovarati i izvoditi stručne inženjerske poslove. Svaka druga ugovorna i usmena pogodba, iznad te minimalne cijene po satu od 616 ASH, dopuštena je.

Osnovni cilj i smisao tzv. minimalne naknade za obavljenu uslugu ima svrhu da se u međusobnom natjecanju civilnih inženjera sačuva zadovoljavajuća kvaliteta svih obavljenih poslova. Minimalna naknada je dio etičke borbe inženjerskih struka za čuvanjem kvalitete usluga i poslovanja.

»Posebni« dio uredbe o naknadama za geodetske poslove

»Posebni« dio Uredbe za naknade u geodetskoj struci sadrži sve vremenske pokazatelje pa i za najmanje geodetske poslove koje pruža geodetski privatno ovlašten poduzetnik poslodavcu, tj. naručitelju poslova.

Imajući na umu sve posebne »težine« za izvršavanje geodetskih poslova, svi su geodetski poslovi vrednovani, u svakoj svojoj pojedinosti, vremenskim pokazateljima za jedinicu mjere. Dakle, oni su normirani. Pritom su uzimani u obzir čimbenici kao što su: kategorija terena, tražena hitnost u radu, vremenske prilike i neprilike, klimatski uvjeti, godišnja doba izvođenja radova, zaraštenost terena, posebno otežani uvjeti terenskog rada, prometne okolnosti, rad izvan uobičajenog radnog vremena i sl.

Posebnim dijelom Uredbe određeni su povoljni vremenski pokazatelji za sve vrste geodetskih poslova kao što su: izradba svih mogućih geodetskih osnova, planova, nacrti i skica svih mjerila i sadržaja, svih vrsti položajnih mjerenja u triangulaciji i trilateraciji, preciznoj poligonometriji, poligonizaciji, klasičnim tahimetrijskim i ortogonalnim snimanjima i kartiranjima, terenski radovi na iskolčavanju građevina i objekata, zasebna visinska snimanja i nivelmani svih redova, kombinirana visinska i položajna snimanja svih vrsti izvođenja i zahtijevanih kvaliteta i točnosti, određivanja orijentacijskih točaka za potrebe fotogrametrijske izmjere i aerotriangulacije, kartiranja grafičkim i aerofotogrametrijskim metodama snimljenog zemljišta, danas već i digitalnog kartiranja terena, profiliranje terena i visinskih prikaza za izvođenje građevinskih radova, provedba aerotriangulacije, fotogrametrijsko određivanje točaka, diobe nekretnina (posjeda i katastarskih čestica) i sve vrste uredskih radova računanja i kartiranja, iskolčavanje velikih građevinskih kompleksa, utvrđivanje granica posjeda i katastarskih čestica, uzimajući pritom u obzir ne samo vremenske pokazatelje za obavljene radove već i prometnu i drugu vrijednost tretiranih nekretnina.

Pogovor, uz osvrt na stanje u Republici Hrvatskoj

Čitajući nedavno u našim javnim glasilima (novinama) prosvjed privatno ovlaštenih geodetskih djelatnika (samostalnih geodeta) na postupke i teškoće koje imaju u suradnji s djelatnicima općinskih organa uprave nadležnih za geodetske poslove, kada od njih preuzimaju tehničke podatke iz postojećih evidencija i javnih knjiga o zemljištima a osobito kada predaju izrađene elaborate o obavljenim parcelacijama na pregled i potvrđivanje, zamislio sam se nad tom činjenicom iz života i prakse ovlaštenih geodetskih stručnjaka u Republici Hrvatskoj. To me je ponukalo da pokušam proučiti i analizirati odgovarajući sustav organiziranosti tzv. »samostalnog« geodetskog stručnjaka u Republici Austriji, čega je rezultat i ovaj napis.

Usporedba stanja organiziranosti i ponašanja u međusobnim odnosima ovlaštenika, državnih vlasti i poslodavaca, za hrvatskog je samostalnoga geodetskog stručnjaka bolna i očito je na štetu njegovog ugleda i rada pa i cijele geodetske struke. Počev od zakonske osnove na kojoj počiva cijela organizacija svih inženjerskih struka u Hrvatskoj posebno je loša slika organiziranosti na području geodetske djelatnosti. No o tome u jednom od idućih brojeva Geodetskog lista.

Opaska: Postoji obećanje i uvjeravanje Savezne inženjerske komore-Grupe za geodeziju, Republike Austrije, da je voljna u svakom pogledu pomoći u organizaciji privatne geodetske djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Marijan Božićnik

OSNOVANA JE STUDENTSKA UDRUGA GEODETSKOG FAKULTETA

U početku listopada ove godine pojavila se među studentima ideja o osnivanju Studentske udruge Geodetskog fakulteta. Tijekom prva dva radna sastanka, utemeljena je inicijativna grupa koja je ponesena demokratskim promjenama u našoj državi odredila nekoliko smjernica u kojima bi se budući rad udruge trebao odvijati. Nakon nekoliko neslužbenih razgovora s profesorima, iz uprave fakulteta dobivena je na korištenje prostorija za udugu.

Osnovna smjernica udruge jest organiziranje studenata na fakultetu u cilju postavljanja novih odnosa između nastavnika i studenata po uzoru na zapadni demokratski svijet. Daljnje smjernice su organiziranje športskih, kulturnih i inih manifestacija, naročito organiziranje športskih ekipa pojedinih godina, te ekipe fakulteta za natjecanje u sklopu Sveučilišta.

Smatramo da je kulturni život većine studenata na nezadovoljavajućoj razini zbog financijske krize u kojoj se svi nalazimo, pa su glede toga u tijeku akcije za organiziranje i jeftinije odlaske na kulturne manifestacije.

Jedna od ideja je i pokretanje lista Studentske udruge Geodetskog fakulteta koji bi izlazio ovisno o materijalnim mogućnostima.

Željeli bismo ostvariti uspješnu suradnju sa svim geodetskim poduzećima radi što boljeg protoka informacija o njihovim potrebama za pomoćnim stručnim kadrom čiji posao mogu obavljati studenti našeg fakulteta, te uklapanja gotovih stručnjaka u buduće zanimanje.

Želja nam je kao budućih inženjera, poboljšati ugled struke spram ostalih tehničkih disciplina.

Moramo istaknuti da su sve ideje i akcije koje smo do sada imali u cilju osnivanja udruge naišle na odobravanje i podržavanje uprave fakulteta na čijoj smo im pomoći zahvalni, te se nadamo da će suradnja i ubuduće biti uspješna.

Svečano otvaranje Studentske udruge Geodetskog fakulteta bilo je 1. prosinca 1992. u nazočnosti predstavnika uprave fakulteta i savjeta udruge.

Marijan Lač